

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

за пів рік 20 кор.
за рік 40 кор.
за чверть року 5 кор.
за місяць 170 кор.

За границею:

за пів рік 16 рублів
або 36 франків
за рік 8 рублів
або 18 франків

Подвижне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми отч і душу ми виреш; а не возьмеш мелости і віра не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских св'ят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише напередне застереження — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Над'єсланім» 40 с. від стрічки. Подарки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Компроміси в справі виборчої реформи.

(X) Ми вже звіщали про се, що правительство бажає виступити з компромісовою предловою після великодних св'ят, щоби тим способом уможливити прискорене і переведене виборчої реформи. В тій цілі має гр. Біляндт, міністер внутрішніх справ вести вже в тих днях переговори з представниками парламентарних сторонництв, а міністер-президент бар. Гавч має вже 18. цвітня вернути з Карльових Варів, щоби також порозуміти ся з провідниками парламентарних сторонництв. Ще перед виїздом своїм бар. Гавч має переговорювати з бар. Сільва-Тарука, а Neu. freie Presse подала вість, що польске коло мало дати позновласть д-рови Бобжиньському до пересправ з бар. Гавчом, і що др. Бобжиньський домагає ся для Галичини введеня плуральної системи, котра очевидно вийшла би на велику шкоду руского населеня.

Вправді деякі днівники заперечували сим вістям, одначе з другого боку були заяви, що польске коло буде непохитно стояти за необмеженим удержанем свого теперішнього парламентарного стану посіданя. Щож се значить? — що польске коло має на дальше задержати

те саме число мандатів, а се може стати ся лише коштом Русинів. Тимто і руский клуб не повинен заспати сеї важної хвилі, коли ведуть ся компромісові переговори в справі виборчої реформи, а повинен тепер вислати своїх відпоручників до гр. Білянда, а по повороті бар. Гавча з Карльових Варів також до него і передовсім рішучо заявити ся проти плуральної системи, як і проти всяких заходів, котрі би і так вже скупо вимірені для Русинів надії, ще більше обмежали. Пора отже крайна ділати!

Мадярська туліпаноманія.

(X) Збанкротована мадярська коаліція з досади задля своєї нерозумної політики хватає ся всяких способів, щоби демонструвати проти Корони, проти династії і проти Австрії. Найновішою такою проявою демонстраційною є мадярська туліпаноманія, котрою мадярські вельможі справді об'ємішили ся. Жінки мадярських князів, графів і баронів під проводом графині Баттиані і Андраші задумали «весь край і на рід згромадити до двох днів в оден великий табор в цілі поважної і достойної демонстрації», зверненої проти Австрії, котра нібито визискує Угорщину. Окликом сеї демонстраційної організації мало бути: не купуйте нічого з Австрії, а симво-

лом єї мав стати туліпан. Мадярські пані зобов'язали ся отже з одушевленем носити туліпан яко національну відзнаку сеї організації а за прикладом вельможних пань мав піти також цілий Пешт. При таких патріотичнім одушевленю, пособлюванім одним пештєвським днівникарем могли туліпанові фабриканти (сею відзнакою є емаліовані туліпани на шпильках) числити на величезні зарібки, бо кождий Мадяр хотів перед св'ітом заявити свій горячий патріотизм і показати себе вірним сином Угорщини.

Але при змінній марцевій погоді кріпкий приморозок зварив се червонобіло-зелене одушевлене.

Графині Баттиані і Гадік звернули ся до угорських фабрикантів порцеляни, щоби після національного туліпанового взірця виробили такі відзнаки, але опісля полишено їх при замовленях. Колиж одной неділі улицею Кошута устроено справдешне цвітне корсо і мадярські пані та панове проходжували ся з заткненими туліпанами, виступили угорські фабриканти з доказом, що не лише емаліовані туліпан, але й шпилька, на якій він осаджений, вироблюваний у Відні! А окрім того ще виявили озлоблені угорські фабриканти, що здемасковані замовники сего виробу намагали ся перекупством наклонити днівник до промовчання сего цікавого відкритя.

3 падоли нашої культури.

(Так собі балаканка — та всякий нехай на ус мотав, хто уси має!)

Добре то каже Українець: горбато і могила не справить. Та пословиця як раз дасть примінити ся до газети: «Słowo polskie». Письмо тото за час 10-літнього свого істтованя, хоть і змінило ся що до напрямку, властителей і редакторів, все-ж таки годує своїх читателів соломою і січкою, подаючи їм на корм духовий, що правда, за дешеві домірні гроши, самі гурткові роботи, або як Поляк каже: grase tuzinkowe, за прощо і опінія публична vox populi зове се письмо дуже влучно: «Słoma polska». Кождий допевно пригадає собі, які то важні, «оригінальні» і правдиві телеграми помістила була давня редакція сего письма про Менеліка, котрий по словам «оригінального» телеграму перейшов на православіє, що, розуміє ся, дало редакції нагоду до вельми бистроумних заміток про важне політичне значенє того переходу... а під час руну «Kasy oszczędności», саме коли то Zima так страшно

заморозив ту інституцію, а як раз пора зимова у нас випала дуже лагідно, редакція «Менеліка» надзвичай часто довила тоді хрущі маєві... і за кождим разом обвіщала в газеті свої здобутки кольеоптерольогічні з примітками, що chrząszcz przyniesiony do ciepłego pokoju wesolo fruwał. Певно, що коли зима відольгаста, то нераз вилазять хрущі зарано з землі і понайбільше при тій своїй вилазці гинуть, коли їх прихопить мороз. Се прояв загально знаний. Та веселе фурканє хрущів в лютні і марті в теплім покою Słowa polsk-ого таку-ж має правдиву основу, як «оригінальні» телеграми тогдішньої редакції про Менеліка. Але треба було предся насипати якої-такої січки для жадної новин публички, щоб її сяк-так заморочити і їй не дати все думати про руну щадниці, до котрого головні герої редакції значно були причинили ся. Тож і розкопуване уличь в зимі для закладаня водоемів по домах дало тоді редакції пожаданого знадобу до бистроумного дотепу, що Львів не є Zakopanem але Przekopanem.. Ну, ну! браво Słoma polska!

Коли такою і подібною січкою кормило ся ширшу публіку, то пізнійше, як Słowo polskie перейшло в інші руки, нова редакція, хоть і змінила напрям газети, та по старому, давньому способу давай дальше кормити публіку пустою млавиною а подекуди і їдким хабузем: ревноіше взяла ширити ідею всепольску, кидаючись із скаженою піною в устах на все, що руске. Члени редакції «Słomu» переважно зайді з «Крулевства», хоть і тучені тут у нас в рускім краю руским хлібом, виступають против кождому, хоть би і найменшому і найневиннішому обяву рускості в нашім місті. Кождий пригадає собі, з якою ненавистію кинула ся Słoma polska на пахтяря в парні Духиньського за те, що побіч польскої виставив вивіску руску. Пахтяр мабуть покірний Русин або по крайній мірі полохливий як Русин, так напудив ся напасти «Słomu», що сей час зняв вивіску руску і вивісив німецку... Гай, гай! чи думав бл. п. Духиньський, добродушний собі Русначок, записуючи місту Львову свою парню на фондованє стипендій для ремісничої молодежи, що

Таким способом сей марцевий приморозок охолодив розгорячене одушевлене малярських вельмож і їх пань і осмішив їх чудні видумки.

Півурядовий «Magyar Nemzet» дозволив собі ще ось якої злосливої замітки про сю туліпаноманію малярську: «Угорський промисл мусів би обмежити ся до туліпанових виробів, наколиб угорські вельможі вважали свої власні справи важнішими як промисл і рукоділє. Хтож то сі панове, в котрих інтересі треба було удержати угорські господарські пла а за те платити яко винагороду обниженєм заграничного промислового пла? Хтож то сі панове, котрі не хотять допускати до витвореня угорского великого промислу, бо зменшенє рільних робітників довело би до подорожіня плат рільним робітникам? Хтож то сі панове, що безнастанно спроваджують найдорожші і найцінніші річи з Відня, Берлина, Парижа і Лондону? Честь туліпановому культури. Одначе дорога, якою се має йти, щоби та ідея стала живою правдою, є безконечно довга і непевна. Зате певніша і коротша дорога була би до серця і розуму мужів і батьків». Отже запаморочені малярські пані повинні покинути сі нерозумні і сьмішні демонстрації, а вернути до холодного розуму і покинути збанкотовану коаліційну політику, котра довела Угорщину до такого занепаду політичного і економічного та до таких сумних наслідків, а звернути ся до практичних цілей, котрі могли би забезпечити ествованє Угорщини.

Такі пусті демонстрації і нерозважні оклики: не купуйте нічого з Австрії, можуть мати для Угорщини вельми сумні наслідки. Хтож може ручити, чи в Австрії, де вже і так бута угорських вельмож витворила таку неприхильність для союзу Австрії з Угорщиною, не піднесе ся подібний оклик: не купуйте нічого з Угорщини! А вжеж відомо, що угорські рільні плоди, і рільного промислу находять головно відбит в Австрії, котра за те платить Угорщині мільони! Отже малярські вельможі, котрі через

напись руска уміщена на тій же парні стане колись причиною такого зідливого алярму імпертинентних галапасів! Сид і сором тим заволокам, що то прибувши до нашого краю з Росії, тої землі, де саме процвітає братолюбє славянське, хотілиб перещепити до нас московску культуру з всіма єї маштабами, штандпунктами, оберпрокурорами, штатами, лозунгами і бутербродами*). Культура тотя, хоть і вельми напушиста, але на ділі позичена, штучно наліплена, слаба, тож достоту дрожить перед кождим обявом українського слова: тому то в «богоспасаємій», славянолюбній Росії у містах всеї полудневої Руси не стрінеш ні одной вивіски української.

І таку то милу «культуру» згадані зайді хочуть ширити в нашім краю. Правда, що і львівський магістрат випер від р. 1866 русчину зовсім із свого урядованя, а друки для сторон виготовляє від того часу по польски і по німецьки, та Боже борони! не по руски. Чи

свою буту зсунули ся з глузду, повинні задалегід отямити ся і не пхати своєї вітчизни в пропасть.

Політичний огляд.

Президент угорского кабінету бар. Феєрварі і міністер внутрішних справ Крістофі були вчера о 2. год. по полудни на аудієнції у цісаря. О год. 1/2. прибули до цісарского замку міністри гр. Голуховский і бар. Буриян і тоді відбула ся спільна конференция, яка тревала до 5. год. О год. 7. вечером оба угорські міністри відіхали з поворотом до Будапешту. — Урядовий дневник оголошує димісію міністра судівництва Ляния і заіменованє на єго місце будапештєнского старшого прокуратора Геґуса. Причина димісії Ляния незвісна.

В справі катастрофи в Курієрі виїс деп. Басли вчера інтерпеляцію на засіданю французкої палати депутатів. Інтерпелянт заявив, що пожар в копальні повстав єдино в наслідок недбальства дирекції, яка не поручила упрятати з шибів нагромадженю там великої кількості дерева. Дальше закидує дирекції, що казала гірникам зїздити до шибів, хоть пожар єще не був погашений. Заступники гірників звернули ся до правительства з відповідним меморіялом, в яким вказали на грозячу небезпечність, однак правительство не узгляднило сего предложєня. Вкінци пос. Басли зажадав покараня винних. Міністер публичних робіт Барту відповів, що належить ждати на вислід слідства, заким приступити ся до ухвали і подав до відомости, що делегати робітників будуть належати до слідчої комісії. Теперішній гірничий закон не містить достаточних постанов в санітарній і гігієнічній квестії. Палата депутатів ухвалила вже в 1904. р. новий закон і міністер домагає ся від сенату як найскоршого принятя сего закона, бо катастрофа в Курієр доказує, що се є конечно. Міністер заявляє, що так само

таке поведєнє розумне і корисне для самих Поляків, дуже сумніваєм ся. Місто толеранцією і врозумілістю єднати, місто ріжницї і противности зарівняти, злагідняти і заглаювати, як се личить кождому розумному інтелігентови, що дійсно любить свій народ, ви засліплені глупою ненавистію против нас, що раз більше дразните, що раз більше розєднєте, що раз більше сієте роздор і незгоду між близькими собі племенами. Але тяміть, що

Незгода і розлад

Приводить лиш розклад,

Загирить нашу долю,

Принесе й вам неволю!

(Дальше буде.)

*) Місто «старший священникъ» предкладаєм тут новий вираз: оберсвятенникъ. Сей термін відай приймуть в Росії з великим любованєм «ибо онъ сложєнъ в чистю-московско-народномъ, общеславянскомъ духѣ».

Дописка складача.

правительственні інженіери, як і копальняне товариство учинили все, що було можливе, щоби уратувати оставших прижитю гірників. Бєсїдник дає вираз подивови для відваги 13 гірників, які виратували ся по трєх тижнях житя в гробі. Кінчить заявою, що публична опінія може бути спокійна що до того, що слідство буде переведєне з цілю безсторонностию. Нехай палата дасть вираз своему довірю до кабінету. (Оплески). — Журє твердить, що одиноким способом заради булоб удержавленє копальняних товариств. — Барто відповідає, що коли виявить ся вина товариства, оно буде розвязанє. — По заяві деп. Рїбо, похваляючій становиско правительства, принято однодушно дневний порядок, висказуючий довіре правительству.

Вислід виборів на повітових зїздах в Росії виносив до кінця марца 2836 виборців, а 31. марца прибуло єще 91, отже разом 2927 виборців. З сеї загальної суми інтересною є статистика виборців з меншої посїлости. Іменно вибрано на них селян 716, православних сьвященників 210, католицких 38, шляхтичів 73, міщан 20, урядників 3. Сї виборці, як звично, мають вибирати послів до державної думи. Після сего вислїду припускають російські дневники, що конституційно демократичне сторонництво буде мати більшість в державній думі. Навіть «Новое Время» припускає можливість сеї побіди, хоть се здекларований орган «Союза .0. жовтня».

Просимо відновити передплату.

Новинки.

— **Калєндар.** В четвер: руско-кат.: Нико на пр.; римо-кат.: Вінкентія. — В пятницю: руско-кат.: Захарія; римо-кат.: 7 бол. П. М. Д.

— **На дохід фонду будови руских церков** під управою тов-а св. Петра виставить руско народний театр штукю «Підгірня» в четвер дня 5. цвітня. Білєти можна дістати вчаснійше в «Народній Торговлі», в день представлєня від год. 11. до 2 по полудни на Бєсїді, а вечером при касі. Також будуть розсилати ся білєти через окремого курсора.

— **3 драм. товариства ім. Котляревского.** Звичайне засіданє виділу тов-а відбудє ся в четвер дня 5. цвітня с. р. о 6 годині вечером в комнаті тов. «Руска Бєсїда». Пн. виділових просить ся о участь.

— **3 руского театру.** Послїдні два представлєня руского театру „Батькова казка“ і „Чорноморці“ на сцені міського театру у Львові доказали, що наша театральна дружина і на столичній сцені потрафить здобути собі повне признанє. Критика подьска, пишучи про ті представлєня, хвалить як вєйх виступаючих артистів так і репертуар, ставляючи на першім місци дир. Садовского і п. Заньковецку. Оба представлєня повели ся також дуже добре під касовим зглядом; на „Чорноморцях“ театр був випроданий.

— **Звідки взяв ся мільон „Поляків“ у східній Галичині?** Пишуть нам: Будучи недавно в однім з місточок східної Галичини, а користаючи з ласкавости о. пароха, подаю дословно з актив парохії до прилюдної відомости слїдуюче: Називаю ся Докія Цюприк, належу до гр.-кат. обряду так само як моя мама і бабка. В рускій церкві була я охрещена та в гр.-кат. обряді вихована, а 15. лютого 1858 брала

